

Dansk Råstof

PROJEKT I GANG IGEN

Evalueringsrapport

**LO Storkøbenhavn
Oktober 2011**

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	2
2. METODE	3
3. DELTAGERSTATISTIK.....	4
3.1 MÅLGRUPPEBESKRIVELSE.....	4
3.2 MÅLREALISERING.....	6
4. EVALUERING MED PROJEKTMEDARBEJDERE.....	7
4.1 PROJEKTET GENERELT.....	7
4.2 DE ENKELTE PROJEKTAKTIVITETER	11
5. EVALUERING MED DELTAGERE.....	17
5.1 PROJEKTET GENERELT.....	17
5.2 DE ENKELTE PROJEKTAKTIVITETER	18
6. SAMMENFATNING	23
7. BILAG	26
BILAG A: SPØRREGUIDE TIL PROJEKTMEDARBEJDERE	26
BILAG B: SPØRREGUIDE TIL DELTAGERE.....	27
BILAG C: SPØRGESKEMA 1 TIL DELTAGERE – VED OPSTART	28
BILAG D: SPØRGESKEMA 2 TIL DELTAGERE - PROGRESSION	29

1. Indledning

Dansk Råstof har bedt LO Storkøbenhavn om at evaluere projekt 'I gang Igen', som er støttet med midler fra Det lokale Beskæftigelsesråd i København. Projektet er igangsat 1. august 2010 og afsluttes 1. december 2011.

Projektet er et beskæftigelses- og uddannelsesprojekt, der har haft til formål at hjælpe unge 18-25 årige kontanthjælpsmodtagere med afbrudte grundforløb på deres erhvervsuddannelse hurtigt tilbage i uddannelse eller arbejde. Der er iværksat en særlig personlig og målrettet indsats over for denne målgruppe. Hensigten har dermed været at stabilisere livssituationen for den enkelte unge og give de unge redskaber til at håndtere de personlige problemer, der ofte udgør barriererne i deres uddannelses- og arbejdsliv. Gennem en tæt opfølgning og ved at møde deltagerne med positive forventninger er de unge blevet forsøgt tilskyndet og opmuntret til at rette deres motivation mod en uddannelsesvej eller alternativt mod et arbejde.

Jobcenter København Skelbækgade har stået for visitationen af deltagere til forløbet. Forløbet har haft en varighed på op til 26 uger, hvor der er kørt med rullende pladser med optag hver måned.

LO Storkøbenhavn har, som ekstern evaluator, gennemført en slutevaluering af projektet i perioden juni-september 2011. Endvidere har Dansk Råstof løbende foretaget en intern evaluering. Denne evalueringsrapport indeholder både resultaterne fra slutevalueringen og fra den interne evaluering.

Formålet med evalueringen er at opsamle erfaringerne fra projektet, at undersøge i hvilken grad projektet har realiseret sine mål, samt at give anbefalinger til hvilke af projektets aktiviteter der med fordel kan føres videre. De overordnede temaer i evalueringen er:

- Projektets målrealisering
- Virkningen af projektets aktiviteter og metoder
- Deltagernes udbytte af projektet
- Læringen fra projektet og udviklingspotentiale

Evalueringen er baseret på interviews med projektmedarbejdere og deltagere. Endvidere på en gennemgang af deltagerstatistik, deltagernes selvevaluering og projektets statusrapportering til Det lokale Beskæftigelsesråd.

Denne rapport indeholder resultaterne af den gennemførte evaluering. Først beskrives evalueringens metode. Dernæst følger et statistisk overblik over deltagernes sammensætning og projektets resultater. Efterfølgende to kapitler indeholder en analyse af de indsamlede interviewdata, og endelig sammenfattes evalueringen, og der opstilles en række anbefalinger.

2. Metode

Nærværende evaluering er baseret på de løbende interne evalueringer foretaget af Dansk Råstof samt på en slutevaluering på grundlag af dybdegående interviews med projektmedarbejdere og projektdeltagere. Slutevalueringen er foretaget af ekstern evaluatør.

Indledningsvist afholdt LO Storkøbenhavn et gruppeinterview med tre projektmedarbejdere fra Dansk Råstof. De interviewede har haft den daglige kontakt med deltagerne og har derfor en stor viden om den praktiske gennemførelse af projekt 'I gang Igen' og om projektets konkrete aktiviteter og metoder. Formålet med interviewet var at sætte fokus på, hvordan projektets elementer – samlet og hver for sig - har hjulpet deltagerne til at komme i gang med en uddannelse eller et arbejde. Derudover at samle op på de erfaringer, der var gjort gennem afvikling af projektet for dermed at fastholde den læring, som projektet har givet anledning til.

Projektmedarbejderne blev interviewet på grundlag af en åben semistruktureret spørgeguide (se bilag A). Gruppeinterviewet fandt sted hos Dansk Råstof i juni 2011 og varede ca. 1½ time.

Efterfølgende blev der gennemført personlige interviews med seks af de unge, der har deltaget i projektet. Formålet var at belyse deltagerens udbytte i forhold til projektmålene, herunder om projektet havde bragt dem tættere på at komme i uddannelse eller arbejde. Ved interviewene fik deltagerne mulighed for at give en grundig feedback på deres oplevelser i projektførelsen og på hvilke udviklingspotentialer, der er. Deltagerne gav samtidig deres vurdering af projektets aktiviteter, og i hvilken grad de forskellige elementer i projektet har virket for dem.

Projektdeltagerne blev interviewet på grundlag af en åben semistruktureret spørgeguide (se bilag B). Interviewene er gennemført telefonisk i august 2011.

Interviewene med både projektmedarbejdere og deltagere er blevet optaget på diktafon med det formål at kvalificere analysen og for at kunne uddrage relevante citater til brug for rapporten. Optagelserne er derefter blevet slettet af diskretionshensyn, ligesom samtlige involverede er fuldt anonymiserede. Alle interviews er efterfølgende blevet transskriberet og analyseret, med henblik på at finde mønstre på tværs af interviewene. Analysen er foretaget i august-september 2011.

En gennemgang af status for deltagerne i projektet udgør grundlaget for en evaluering af de umiddelbare uddannelses- og beskæftigelseseffekter af projektet. Af statistikken fremgår desuden deltagerens gennemførelsesprocent ved afslutningen af projektet. Deltagerstatus er opgjort ved afslutningen af sidste holdforløb i august 2011.

Endvidere inddrages resultaterne fra den interne evaluering med deltagerne. Dette har dels omfattet en indledende målgruppebeskrivelse med en afdækning af de hindringer, der har været i forhold til deltagerens tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Dels en afsluttende måling af deltagerens progression i forhold til deltagerens personlige problemstillinger. Begge undersøgelser er foretaget ved hjælp af spørgeskemaer (se bilag C og D). Ud fra status og den interne evaluering vurderes resultaterne i forhold til projektets overordnede mål og succeskriterier.

3. Deltagerstatistik

Dette kapitel giver et statistisk indblik i resultaterne fra projekt 'I gang Igen' og i deltagersammensætningen blandt de unge 18-25 årige, som har påbegyndt projektførelsen. I alt har 60 unge kontanthjælpsmodtagere fra København haft mulighed for at deltage i projektet.

3.1 Målgruppebeskrivelse

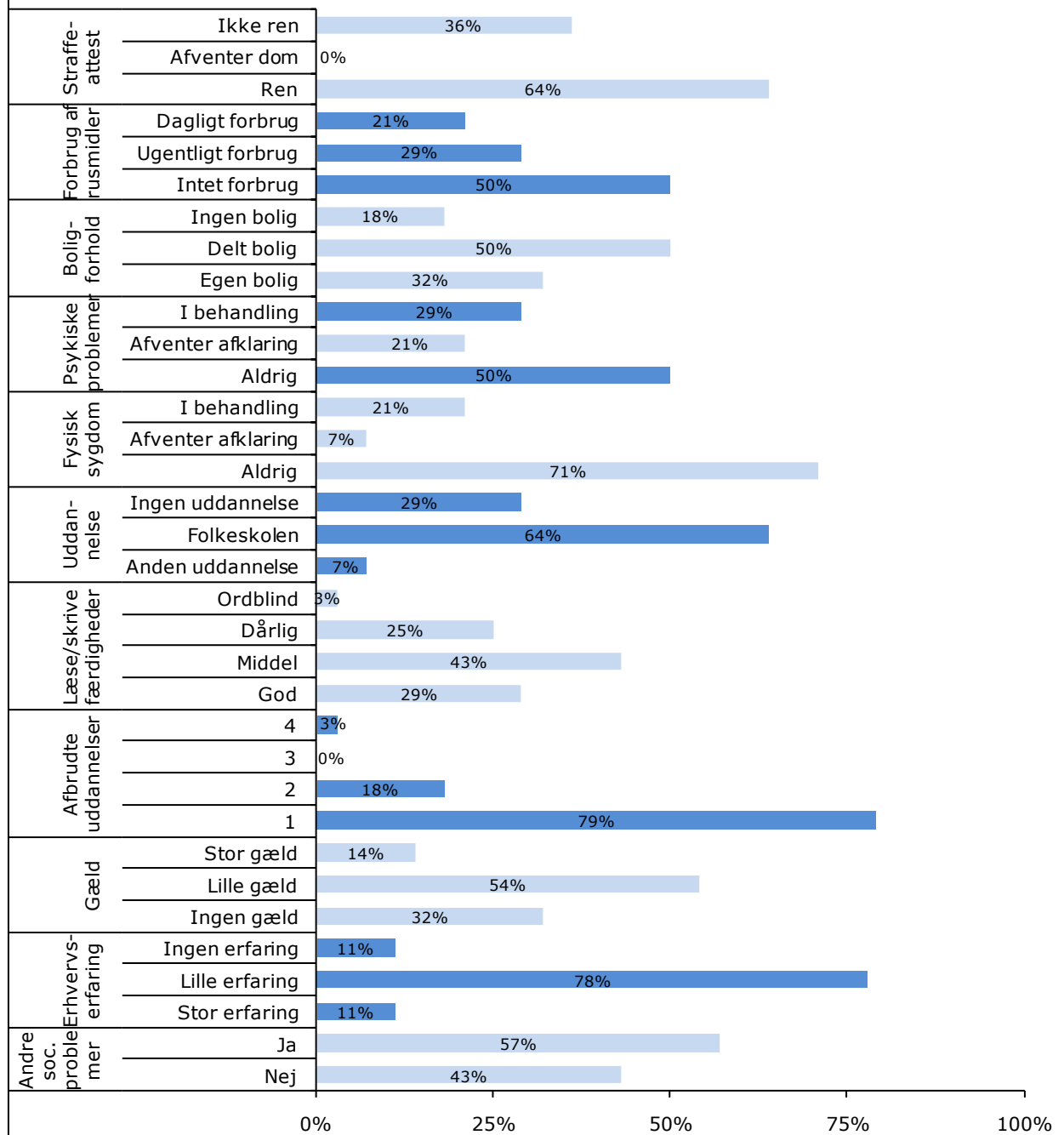
I figur 3.1 ses en oversigt over deltagernes baggrunde. Af figuren fremgår de unges personlige problemer, som de har bragt med sig ind i projektførelsen. Disse personlige problemer har fungeret som barrierer i de unges uddannelsesliv og medvirket til, at de har måttet afbryde grundførelsen på deres erhvervsuddannelse.

Deltagerne er karakteriseret ved, at flere af dem har problemer både i forhold til kriminalitet, boligsituation, helbred, økonomi og manglende erhvervs erfaring. Således har 36 % en plettet straffeattest, og halvdelen har misbrugsproblemer i større eller mindre grad. 18 % har ingen bolig, og derudover bor halvdelen i 'delt bolig', hvilket kan dække over en midlertidig hjemløshed. Hver fjerde har fysiske problemer med enten midlertidige eller kroniske fysiske sygdomme eller har psykiske problemer som depressioner, skizofreni, fobier og angst. Hovedparten mangler en uddannelse eller har kun en folkeskoleuddannelse bag sig og har også dårlige læse/skrivefærdigheder. To ud af tre har gældsproblemer, og endnu flere har derudover meget ringe erhvervs erfaring. Hovedparten har én afbrudt grunduddannelse bag sig, men der er også omkring 20 %, som flere gange har måttet droppe deres uddannelse. Derudover har over halvdelen andre sociale problemer som fx manglende netværk eller ingen kontakt til familien.

Der tegner sig dermed et billede af en gruppe unge med en række personlige problemer, som er i risiko for ikke at kunne gennemføre en uddannelse. Med udsigten et overskud af ufaglærte på fremtidens arbejdsmarked i Danmark vil disse unge derfor også være i fare for en egentlig udstødelse fra arbejdsmarkedet. For at få dem tilbage på uddannelsesvejen og for at undgå at de ender på varig offentlig forsørgelse har de haft behov for en særlig målrettet indsats, hvilket projekt 'I gang Igen' netop har forsøgt at give dem.

En del af de unge, der ikke har gennemført projektet, er droppet ud som følge af bl.a. hjemløshed og misbrug. Projektmedarbejderne giver da også udtryk for, at målgruppen viste sig at være tungere end først forventet, hvilket må antages at have spillet negativt ind på deltagergennemførelsen.

Figur 3.1 Målgruppebeskrivelse af projektdeltagerne

Antal respondenter: 28 deltagere fra projekt 'I gang Igen'

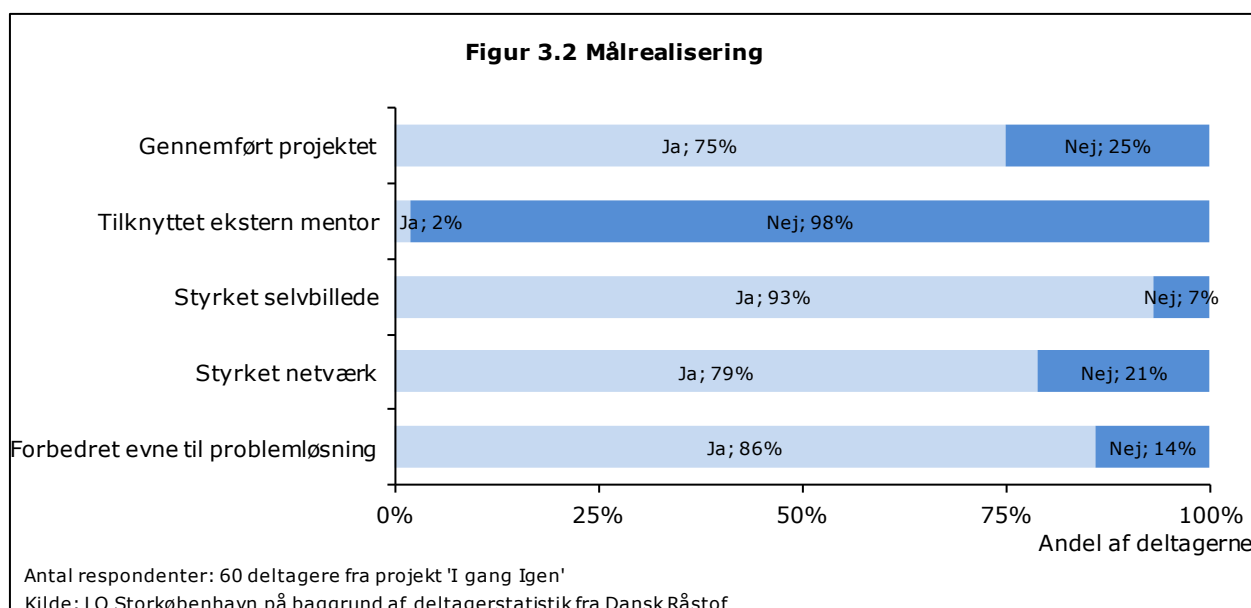
Kilde: LO Storkøbenhavn på baggrund af deltagerstatistik fra Dansk Råstof

3.2 Målrealisering

Projekt 'I gang Igen' har arbejdet ud fra følgende succeskriterier:

- At 75 % af deltagerne gennemfører tilbuddet
- Alle deltagere tilknyttedes en ekstern mentor
- At 75 % af deltagerne får mere styr på deres personlige problemer
- At 75 % af deltagerne oplever, at de får et stærkere personligt netværk
- At 75 % af deltagerne oplever, at deres selvbillede ændres i positiv retning

Af figur 3.2 ses det, hvordan projektet har levet op til disse mål.

Det fremgår, at projektet har opfyldt fire ud af de fem succeskriterier:

- 75 % af deltagerne, dvs. 45 unge, har gennemført forløbet
- 2 % af deltagere har fået tilknyttet en ekstern mentor
- 86 % af deltagerne har fået forbedret deres evne til problemløsning
- 79 % af deltagerne har fået et styrket netværk
- 93 % af deltagerne har fået et styrket selvbillede

Der er kun tilknyttet ekstern mentor til en enkelt deltager. Dette skyldes i høj grad, at de unge ikke selv har ønsket at blive tilknyttet eksterne mentorer. Til gengæld har to af projektmedarbejderne overtaget mentorrollen for de øvrige deltageres vedkommende. Således har alle deltagere været tilknyttet en mentor, blot ikke i den form, der var lagt op til i projektbeskrivelsen.

Ud fra en samlet betragtning kan projektet dermed siges at leve op til succeskriterierne. Derudover viser resultaterne, at ud af de 75 %, der gennemførte, er knap 80 % kommet i praktik. Bagefter er ca. halvdelen startet på en uddannelse, og en fjerdedel er kommet i arbejde. Det er således i høj grad lykkedes at leve op til projektets uddannelses- og beskæftigelsesmæssige formål.

4. Evaluering med projektmedarbejdere

I maj 2011 blev tre projektmedarbejdere fra projekt 'I gang Igen' interviewet med henblik på at uddrage de erfaringer, som de har gjort sig med projektet. Under et gruppeinterview blev projektmedarbejderne bedt om at reflektere over hele projektet – både i forhold til de metoder, der er blevet benyttet og i forhold til de resultater, der er opnået blandt de unge deltagere. Ydermere blev projektmedarbejderne bedt om at reflektere over de enkelte delelementer i projektet fx de forberedende forløb, praktikopholdene, bespisning og brug af eksterne mentorer.

På de følgende sider præsenteres et indblik i projektmedarbejdernes overvejelser og erfaringer. Først præsenteres et indblik i projektet som helhed – derefter følger et indblik i de enkelte dele af projektet.

4.1 Projektet generelt

Nærhed som altafgørende præmis

Efter at have samlet erfaringer sammen fra to gennemførte hold i projekt 'I gang Igen' oplever projektmedarbejderne, at projektet i høj grad har været en succes – både i forhold til de anvendte metoder og i forhold til de endelige resultater blandt de unge selv.

Projektmedarbejderne oplever, at den bærende præmis i arbejdet har været nærhed, og de vender gentagne gange i løbet af gruppeinterviewet tilbage til den konklusion, at projektet ikke kunne have fungeret, hvis de blot havde mødt de unge i ugentlige konsultationer.

Nærheden har været afgørende for projektets udvikling og succes, og den har været en nødvendighed, både for at projektmedarbejderne kunne forstå de unge til fulde og for, at de unge kunne føle sig ordentligt set og taget imod. En projektmedarbejder forklarer:

”Vi har været meget tæt på de unge – og det har virket rigtig godt, fordi vi har kunnet lave brandslukning med det samme. Vi har kunnet se og høre problemerne – og vi har kunnet tage hånd om dem med det samme. Det har simpelthen haft en meget stor betydning. Dét, at vi har været tæt på de unge.”

Projektmedarbejderne oplever, at de unge er meget flyvske og impulsive, og at verden kan ramle om ørerne på dem meget hurtigt. Fra den ene dag til den anden kan de beslutte at slå op med kæresten, flytte hjemmefra og stoppe et praktikforløb.

Derfor er det centralt, at projektmedarbejderne er tæt på de unge, og at de kan følge dem på nært hold. Det gør, at de kan tage ting i opløbet – inden problemerne vokser sig for store. Den nære kontakt opbygger ligeledes en tillid fra de unges side, hvilket har vist sig meget væsentlig i arbejdet med at hjælpe dem.

”Nærhed har været kendetegnende for projektet, og det er virkelig noget, vi vægter højt. Hvis vi skulle arbejde videre med denne her målgruppe, så er det klart dét, vi vil anbefale, at man

gør. Det er simpelthen den vej, man skal gå – frem for at sætte dem i aktiveringsprojekter, hvor de skal sidde og søge job og job og job, og så kommer de måske ind til en konsulent en gang imellem.”

En tung målgruppe – Vigtigheden af fleksibilitet

Deltagerne i projektet har vist sig at døje med langt flere og alvorligere problemer, end man først havde antaget. Det har betydet, at arbejdet har været større end forventet, og det har medført, at projektmedarbejderne har måttet være meget fleksible i deres udførelse af projektet.

De unge har skullet holdes meget i hånden, og projektmedarbejderne har måttet involvere sig dybt i mange aspekter af de unges liv. En projektmedarbejder fortæller:

”Altså, vi gik ud fra, at det var unge, der var vandret ud af skolen, og nu ville de gerne videre, og så ordner det sig nok. Og det har vi fundet ud af, at det gør det ikke bare. Vi vidste selvfølgelig godt, at de unge har andre problemer end at være droppet ud af en uddannelse. Men ikke at der er så mange problematikker omkring de unge – og så omfattende. De skal skubbes mere i gang, end vi havde regnet med. De skal have mere hjælp, mere opbakning og mere opfølgning. Meget mere.”

Projektmedarbejderne har således hurtigt sandet, at de blev nødt til at arbejde med nogle langt mere basale færdigheder, end de havde troet var nødvendigt. De unge har meget ofte komplicerede familieforhold bag sig, og en del af dem mangler ligefrem et sted at bo.

”En del af dem bor hos venner og flytter meget rundt. Det er jo klart, at de har svært ved at lave noget stabilt, hvis fx dem, de bor hos, larmer, så har de ikke mulighed for at gå noget sted hen og lukke døren. De bliver nødt til at vente med at falde i søvn, til sofaen er fri og sådan. Det er et kæmpestort problem. På alle måder.”

Alt i alt har målgruppen altså været tungere end først antaget, og det har nødvendiggjort en række justeringer i projektet.

Besvær med at tage kontakt - Nødvendigheden af kort snor og nærhed

En af de justeringer, som har været nødvendige, har været at give de unge en kortere snor end først anlagt.

”Vores grundlag er egentlig at tro på, at folk godt kan selv. Også af respekt for dem, ikk’. Men erfaringen har bare været, at det kan de som regel ikke. Generelt vil jeg mene, at da vi startede projektet, der var vi lidt mere løse, end vi er nu: Vi gav dem mere rum til sig selv og til selv at gøre tingene. Men vi har hurtigt gjort os den erfaring, at de skal faktisk ikke have særlig lang snor, for de har lige præcis et stort behov for, at der er nogen, der hjælper dem med at holde noget struktur, for ellers skrider det for dem.”

Fx har de unge ofte meget svært ved at kontakte andre mennesker eller bede nogen om hjælp. Ifølge projektmedarbejderne er det sjældent lysten eller interessen, der mangler. Problemet er snarere, at de unge ikke tror, de selv kan finde ud af tingene. Og samtidig har de oplevet, at der ikke er nogen, der svarer 'i den anden ende', når de forsøger at sætte ting i værk. Resultatet er, at de kaster sig ud i mange overspringshandlinger:

"De siger ofte: 'Jeg gør det i morgen'. Eller 'senere'. Og selvom de siger, at de har gjort noget, så er det slet ikke sikkert, at de har. Det kan fx være, vi skal ringe til skolen og høre, om de har meldt sig til, selvom de siger, at de har. Som regel sker der ikke særlig meget, før vi sætter os ned sammen med dem og går i gang."

Projektmedarbejderne forklarer, at de unge ikke er vant til, at der er nogen, der følger op på dem. De unge har oplevet mange svigt både fra forældre og diverse institutioner, og de er ikke vant til at få den hjælp, de har brug for. Derfor er de så småt holdt op med at bede om hjælp, og det kan være med til at forklare deres problemer med at tage kontakt og følge op. De unge har negative forventninger til både sig selv og omverdenen.

Dette understreger behovet for en nær og håndholdt indsats, og projektmedarbejderne oplever, at den nærhed, der har været i projektet, ikke bare har været positiv, men decideret nødvendig. Som et eksempel på dette oplevede projektmedarbejderne, at de unge efter lidt tid, i takt med at de havde fået opbygget en god relation til projektmedarbejderne, rent faktisk godt turde række ud og bede om hjælp hos dem. Som led i dette har også været aspektet med at give dem kortere snor end først planlagt – både for at opnå resultater men også for at vise de unge, at der bliver taget hånd om dem:

"Det er meget vigtigt, at de ikke kan komme af sted med de dårlige ting, de laver. Nu ved de, at jeg følger op på, om de har ringet som lovet. Og så gør de det. De finder ud af, at de ikke slipper af sted med noget – og hen af vejen oplever de, at det er til deres eget bedste. Og de bliver jo utrolig glade selv, når det lykkes."

Manglende sociale kompetencer – Fokus på social træning

En anden justering, som projektmedarbejderne har måttet lave ud fra den kendsgerning, at målgruppen var tungere end først antaget, er, at de har opprioriteret social træning.

Projektmedarbejderne forklarer, at de unge har voldsomme udfordringer i forhold til sociale kompetencer. Disse udfordringer har vist sig i forhold til den måde, de unge taler til hinanden på, men endnu tydeligere har det været, når holdene har været ude – fx på besøg på produktionskoler eller en tur i Kongens Have. Her er det blevet tydeligt, at de unge i højere grad end ventet har en uhensigtsmæssig social kontakt. De lytter ikke, de udviser manglende respekt, og de har svært ved at koncentrere sig.

Som følge af dette har man således valgt at fokusere meget på netop social træning. Projektmedarbejderne har valgt at iværksætte mange besøg ud af huset og at følge meget op på disse besøg via gruppesamtaler og individuelle samtaler for at give de unge hjælp til at reflektere over deres oplevelser:

"Det har været meget lærerigt at tage dem med ud. Dét at se dem i andre sammenhænge og se dem interagere med andre mennesker, det har virkelig vist os hvor svage, de er rent socialt. Og det har understreget behovet for, at vi arbejder med netop det her [social træning]. Så det har vi gjort. Vi har taget dem meget ud, og vi har fuldt meget op."

Det er således projektmedarbejdernes vurdering, at den sociale træning har hjulpet de unge med at øve deres refleksionsevne.

Et godt projekt

Selvom projektmedarbejderne således har måttet justere projektet med udgangspunkt i, at de unge havde alvorligere udfordringer, end man havde regnet med, så oplever de alligevel projektet som konstruktivt og succesfuldt. De oplever, at de unge alle sammen har rykket sig af at være med i projektet, og de oplever, at de bærende principper om nærhed og anerkendelse har holdt vand. De påpeger det positive – og nødvendige – ved at skrue projekter sammen, så de er fleksible, så man løbende kan justere til efter de oplevelser og erfaringer, der indsamles.

“Vi har nået resultaterne alligevel. Men vi har måttet gøre nogle af tingene lidt anderledes, end vi først troede. Vi har måttet ændre lidt på metoderne, simpelthen – på nogle områder har vi som sagt været lidt strengere. Vi er jo blevet klogere på, hvordan man gør det godt for de unge.”

Metoderne er således blevet justeret undervejs, men indholdet er intakt – de unge er blevet præsenteret for de emner, som var planlagt, og de er blevet trænet i de kompetencer, som var målsat. Samtidig har projektmedarbejderne kunnet fastholde de bærende principper om at bruge ressourcetænkende og løsningsbaseret metode. Faktisk oplever de, at netop den anerkendende og positive tilgang har tjent dem utroligt vel undervejs i projektet. Det ressourceorienterede, fleksibiliteten og skabelsen af nære relationer fremhæves således som væsentlige elementer.

“Det med, at vi har været så tæt på dem – og den fleksibilitet, der har ligget i, at vi kunne tilrette indholdet og tage hånd om de unge, der hvor de er – dét har været simpelthen så vigtigt. Vi kunne slet, slet ikke have fået det samme ud af det, hvis vi ikke var så tæt på dem – og hvis vi ikke havde været villige til at ændre på tingene løbende. Så havde vi aldrig fået set dem rigtigt – og aldrig fundet frem til de ting, der skulle arbejdes med.”

Positivt samarbejde med jobcenteret

Projektmedarbejderne oplever, at deres samarbejde med Jobcenter København har været meget positivt, hvor især arbejdet med at iværksætte uddannelsesforberedende praktik er forløbet meget tilfredsstillende. Det har medvirket til, at projektmedarbejderne har kunnet agere fleksibelt i forhold til de unge:

“Vi har haft et supergodt samarbejde med jobcenteret. Det skal man også huske at have med. De, som sidder med denne gruppe unge, dem har vi haft megen god kontakt med. Det har været godt, fordi det har givet mulighed for nogle hurtige beslutninger. Det er unge mennesker, og hvis de bliver motiveret for noget, så nytter det ikke, at der går 4-6 uger, før der sker noget. Hvis de er motiverede for noget, kan vi ringe til jobcenteret og høre, om de kan komme på sådant et kursus, ja eller nej. Det har været dejligt smidigt.”

Undervejs i projektet har man imidlertid justeret lidt i kontakthypigheden. I starten af projektet kom der en jobcentermedarbejder på besøg en gang om ugen for at gennemgå de unge. Men det oplevedes at blive for meget, og derfor ændrede man det til en gang om måneden, hvilket har fungeret bedre.

4.2 De enkelte projektaktiviteter

Afklaring og vejledning - Mere end et delelement

Projektmedarbejderne fortæller, at den del af projektet, som hedder 'Afklarings og vejledning' har fungeret rigtig godt og været central – men, at det er forkert at betragte dette som et isoleret aspekt af projektet. Det har snarere været et gennemgående bærende element. Der er blevet holdt fast i en indledende samtale, hvor de unge fx har kunnet fortælle, hvor de gerne vil i praktik, og derudover er der holdt opfølgende samtaler hver 14. dag. Dette har været sat i system, men hertil er der kommet et hav af samtaler løbende. Årsagen til dette er, at de unge er så impulsive – og ifølge projektmedarbejderne, dårlige til at reflektere. Afklaring og vejledning har således været en kontinuerlig proces. En af medarbejderne forklarer:

"De er meget impulsive. Den ene dag har de den ene idé, den anden en anden og den tredje en tredje. Og hvis det ikke fungerer, kan det hele også bare være lige meget. De er ikke så gode til at reflektere. Og ikke så gode til at gennemskue konsekvenser af deres ønsker og valg. Derfor har det været nødvendigt med megen afklaring. Som eksempel kan nævnes, at otte ud af ti ville være pædagoger i den indledende samtale. Men det har vist sig, at pædagoguddannelsen og -faget ville have været helt forkert for dem. Ingen er endt med at gå den vej. Men det har været en løbende proces og ikke noget, der kunne ske ved én indledende afklaringsamtale. Og det har været et meget vigtigt emne i projektet – det er jo rigtig vigtigt at få afklaret: Hvad er målet egentlig med at være her?"

Afklarings og vejledning har således været et gennemgående aspekt, og projektmedarbejderne fortæller, at de ser det som en central succes, når de erfarer, at de unge netop føler, at projektet har givet dem denne nødvendige afklaring:

"Hvis man spørger dem, så ved de, hvorfor de er her, hvad de skal her, og hvor de er på vej hen. Og det er vigtigt. Det er en slags meget vigtig ramme om det hele."

Forberedende forløb - Ud af klasselokalet

'Forberedende forløb' er navnet på den del af projektet, som rummer virksomhedsbesøg, job-søgning og undervisning i arbejdsmarkedsforhold.

Projektmedarbejderne fortæller, at dette netop er et af de områder, som de har måttet rette til ud fra deres erfaringer. I dette tilfælde fra første til andet hold. Projektmedarbejderne oplevede nemlig, at formen på især undervisningen i arbejdsmarkedsforhold spændte ben for de unge – og derfor valgte de at tilpasse det således, at indholdet stadig blev præsenteret, men at formen blev ændret til bedre at kunne fungere for de unge. Projektmedarbejderne forklarer:

"På det første hold kørte vi den arbejdsmarkedsforberedende undervisningovre i vores kursusafdeling. Men det virkede ikke så godt. Dels fordi det var klasseundervisning, dels fordi de skulle over til nogle andre mennesker og forholde sig til dem."

"Vi fandt simpelthen ud af, at det ikke dur, det der med at sætte dem ned og sige, så er der undervisning i det her emne fra kl. 10 til 12. Så vi har ændret det. Nu sørger vi for ligesom at snige det ind i andre slags samtaler, når vi fornemmer, at det passer bedre. Det dur ikke, det der med at hænge et skema op – de er helt allergiske over for det. Og så holder vi det selv nu, vi sender dem ikke over til andre."

Ifølge projektmedarbejderne bliver det samme indhold altså gennemgået – fx påpeger de, at de unge fik hjælp til at reflektere over oplevede situationer, når de havde været til jobsamtaler.

Ligeledes har man holdt fast i at få undervisere ind udefra – fx fra 'U Turn'. Dette har fungeret rigtig godt, og jo mere engagerede underviserne er, desto bedre har det virket for de unge.

En projektmedarbejder forklarer om ændringerne og illustrerer, hvordan hun og de øvrige medarbejdere har måttet være omstillingsparate i deres tilgang til undervisningen:

"Selvfølgelig bliver vi nødt til at planlægge tingene, når der kommer undervisere udefra, men med alle de andre ting, som vi skal igennem, så kan vi sagtens flytte det fra fredag til tirsdag, eller hvad ved jeg. Og nogle gange bliver det, som vi har planlagt, og andre gange ville det bare være spild af energi at gå i gang."

Kørekort til unges muligheder – Den direkte relevans

Den del af projektet, som hedder 'Kørekort til unges muligheder' handler om undervisning i økonomi, skat, kontanthjælpsystemet, uddannelsessystemet, jobcenteret, ydelsesafdelingen, familieafdelingen osv.

Også denne del har været anlagt som holdundervisning, og det er gået lidt bedre, fordi de unge har haft en større umiddelbar interesse i emnerne og en større bevidsthed om, hvorfor denne viden er væsentlig for dem. Især har de spidset ører, når undervisningen har berørt midler, de er berettigede til og forhold, de kan blive sanktioneret ud fra. Men også på dette område har det været mærkbart, at de unge har svært ved at koncentrere sig, når ikke emnerne har en direkte relevans for dem. En projektmedarbejder forklarer:

"De har svært ved at sidde og høre om, eller se på, ting, som ikke lige præcis handler om dem. Hvis man fx fortæller om en familie, så kan de slet ikke forholde sig til det, hvis de ikke selv har børn osv."

På samme vis har projektmedarbejderne oplevet, at de unge har udvist meget begrænset interesse i forbindelse med virksomhedsbesøg, som ikke lige umiddelbart blev oplevet som relevante for dem. Hvis holdet en dag har besøgt pædagogseminariet, så har de, som vil være tømrere eller andet, gjort meget ud af at vise, at de ikke gad være der. Således har det været tydeligt, at de unge ikke har kunnet udvise interesse for noget, som ikke var i direkte berøring med deres liv. Dette har været en generel udfordring for projektet – og mange af de justeringer, som projektmedarbejderne har lavet i projektet, er sket på baggrund af denne tendens.

Projektmedarbejderne fortæller, at de med succes har bestræbt sig på at bearbejde netop denne adfærd i vejledningen på en konstruktiv vis, idet de har drøftet adfærden med de unge i de løbende samtaler og træningen i sociale kompetencer. Her har projektmedarbejderne kunnet eksemplificere deres pointer ved at referere til den enkelte unges adfærd i en given situation.

Undervisning i sociale forhold – Sensitive emner

Et planlagt element i projektet var 'Undervisning i sociale forhold'. Projektmedarbejderne fortæller, at denne del af undervisningen primært har fundet sted i de individuelle samtaler, idet

det har været sensitive emner omkring egen - ofte uhensigtsmæssige - opførelse, som har været aktuelle.

En del har dog kunnet fungere i fællesregi – fx undervisning i, hvordan man skriver en ansøgning, hvordan man skal sidde på en stol og noget så jordnært som bordskik.

Ved at spise sammen i fællesskab har dette emne kunnet berøres – og som med næsten alt andet har projektmedarbejderne været fleksible og taget emnet op, når og hvor det gav mening.

Praktikopholdene – Afprøvning af fag

Projektmedarbejderne oplever, at praktikopholdene har givet de unge en rigtig god mulighed for at afprøve deres interesser. Opholdene har givet god mening – både i de tilfælde, hvor de unge har været glade og efterfølgende er opstartet uddannelse eller har fået tilbudt læreplads eller løntilskudsansættelse i virksomheden – men også i de tilfælde, hvor de unge er blevet afklarede omkring, at dette ikke var den rigtige vej for dem.

Projektmedarbejderne har i varierende grad haft kontakt til praktikpladserne. Alt efter den enkelte unges udfordringer og vilkår har man vurderet hvor meget kontakt, der skulle være, men projektmedarbejderne har været ude på samtlige virksomheder. Ligeledes har både arbejdspladsen og de unge selv fået mulighed for at ringe. De unge har endvidere haft mulighed for at komme ind til en snak med projektmedarbejderne til aftenåbent hver tirsdag, hvis der har været behov for dette.

”Hvis folk kan klare den selv, er der ikke nogen grund til, at vi kaster os ud i en tæt opfølgning. Omvendt er det vigtigt, at alle ved, at vi står til rådighed. Og i nogle tilfælde har det også været væsentligt med en tæt kontakt, så vi og arbejdspladsen kunne stå sammen om at hjælpe den unge med fx konflikthåndtering.”

Konkret har praktikopholdene for en del af de unge ført til at de blev tilbudt lærepladser eller løntilskudsansættelser. Til gengæld er der ikke – som anlagt – blevet oprettet nogen studiejobs på baggrund af praktikopholdene.

Ekstern mentor – Behovet for nære relationer

Det var endvidere planlagt at benytte sig af eksterne mentorer i projektet, men denne del er ikke kommet til at fungere optimalt. Dels har de unge selv ikke ønsket at få tilknyttet mentorer. Dels har de i høj grad benyttet projektets medarbejdere til netop denne funktion.

Man har i enkelte tilfælde forsøgt at knytte den praktikansvarlige fra virksomhederne – som typisk også har været virksomhedens leder - op på en mentorfunktion, men dette har heller ikke fungeret så godt, idet mentorforholdet er blevet oplevet som uligeværdigt.

Fremadrettet udtrykker projektmedarbejderne en interesse i, at de unge får tilknyttet en mentor i forbindelse med deres uddannelser. Fx i form af ældre elever. Man har således kontaktet Teknisk Skole, som en del af de unge skal starte på, men det har vist sig svært at oprette en mentorfunktion blandt de ældre elever, da disse periodisk er ude i praktik. Skolen er imidlertid opmærksom på behovet og arbejder tilsyneladende på at oprette et hold af såkaldte fastholdelsesmentorer.

Behovet for mentorer – eller andre personer, der kan knytte nære relationer til de unge, når projektet slutter - virker imidlertid present. Ikke fordi projektmedarbejderne udtrykker dette ønske i voldsom høj grad, og heller ikke fordi ønsket er ytret fra de unge selv. Men slet og ret fordi hele 'I gang Igen'-projektets succes i meget høj grad lader til at være baseret på netop den nærhed, som tidligere er berørt.

Adspurgt om hvad den nære kontinuerlige opfølgning og de positive forventninger har betydet i forhold til, at de unge er nået derhen, hvor en del har valgt en uddannelse og nu kan gå i gang, svarer en af projektmedarbejderne:

"Jeg tror, nærheden har været noget af det allervigtigste. Hvis vi ikke havde haft den tætte relation, ville der være helt centrale ting, vi ikke ville kende til om dem. Nærheden har gjort, at vi har fået indsigt i uhensigtsmæssig adfærd hos dem, hvor de spænder ben for sig selv. Så vi har kunnet tage det op – og det har været meget vigtigt. Vi har både set dem, og kunnet følge op på dem. Og med dem."

En anden supplerer:

"Hvis vi ikke havde haft den tætte relation til dem, så var de bare smuttet. Det er jeg overbevist om. Og selv hvis de var blevet, så ville vi ikke have kunnet hjælpe dem ordentligt, hvis vi fx bare havde konsultationer med dem hver 14. dag. Jo, vi ville nok have opdaget misbrugsproblemer, faglige udfordringer osv. Men vi havde ikke haft indsigten i dem som hele mennesker. Så vi havde ikke kunnet se, hvor der virkelig var brug for en indsats."

Den nære relation har også spillet en positiv rolle i forhold til nødvendigheden af at holde de unge i kort snor. De unge har simpelthen vist sig meget mere villige til at blive 'håndteret', når de har oplevet, at det er af mennesker, som er der for dem. Hele tiden.

Facebook og indbyrdes netværk

Den oprindelige idé med at bruge Facebook som et aktivt medie, der kunne styrke de unges indbyrdes personlige relationer, er ikke blevet til noget. Det er der to årsager til:

- De unge har ikke ønsket at udstille for hele deres eksisterende vennekreds, at de deltager i et 'projekt for unge'. Det klinger negativt for dem, og således omtaler de konsekvent projektet, som 'skole', hvilket er mere socialt acceptabelt.
- Mange af de unge har ikke adgang til computer uden for projektets rammer. Dette gælder især dem, som er nødsaget til at bo hos venner og bekendte.

Alligevel oplever projektmedarbejderne, at der er opstået netværk blandt de unge. Her har der dog været forskel på hold 1 og 2. En projektmedarbejder forklarer:

"Det er svært at indkredse, hvad det er, der gør, at det [netværksdannelse] er sket i højere grad på hold 2 end hold 1. Måske har det noget at gøre med den måde, de kom ind i projektet på. På hold 1 kom de ind drypvist, hvor hold 2 startede op samlet."

Projektmedarbejderne fortæller, at de ud fra et hensyn til netværksdannelse ideelt set gerne ville have hele hold til at starte, men at de ikke mener, dette er muligt. Hvis det skal fungere i relation til jobcenteret, som de unge visiteres fra, mener de, at det er nødvendigt med de løbende optag. Projektmedarbejderne pointerer, at de unge generelt uden for projektet allerede har personlige netværk.

“De har jo ikke særlig mange voksne rollemodeller, men venner det har de. Og det er måske netop fordi, de ikke kan bruge deres familier til noget.”

Dette betyder ikke, at den interne netværksdannelse i projektet er uinteressant. De interne relationer imellem de unge i projektet har en central betydning i forhold til fastholdelse. Men Facebook har ikke været et gavnligt redskab i denne forbindelse.

Bespisning – Også et læringsrum

Endnu en indsats for at styrke netværksdannelsen har været fælles bespisning. Men også her har man oplevet forskelle holdene imellem. Hold 1 spiste altid morgenmaden og tømte frugtkurven, mens hold 2 ikke rørte det.

“Maden har ikke betydet noget på hold 2, men det gjorde den første gang. Jeg ved ikke rigtig hvorfor. Måske er det, fordi de unge på hold 1 havde større sociale problemer end dem på hold 2. De var simpelthen sultne.”

Dét at sidde og spise sammen engang imellem har dog - ud over at stille sulten - tjent det formål, at projektmedarbejderne kunne bruge situationen til at tale om eksempelvis bordskik. Dette er igen et eksempel på, at projektmedarbejderne har været opmærksomme på at benytte de forskellige kontekster til at gøre emnerne relevante for de unge.

Mulige ændringer

Adspurgt om, hvorvidt de ville lave nogle ændringer, såfremt projektet skulle gentages, nævner projektmedarbejderne to konkrete områder:

- 1) Træne de unges refleksionsevne yderligere
- 2) Give de unge muligheder for at deltage mere aktivt i projektet

1. Refleksionsevnen:

Projektmedarbejderne fortæller, at målgruppen, som nævnt indledningsvist, har været tungere, end man havde regnet med. I særdeleshed er det blevet tydeligt, at de unge har meget svært ved at reflektere over sig selv og omverdenen, og at denne manglende refleksion er gået ud over deres udvikling og ofte afføder uhensigtsmæssig adfærd. Man har i projektet arbejdet meget med refleksionen for netop at hjælpe de unge med at komme godt videre. Dette arbejde vil projektmedarbejderne gerne gøre endnu mere af fremadrettet.

2. Aktiv deltagelse:

Det andet forslag går ud på at give de unge mulighed for at deltage aktivt i det sted, hvor projektet foregår, fx i ny og næ at hjælpe handy-manden på stedet med at pudse vinduer, hænge

billeder op eller ordne gulvet. Dette skulle ikke være obligatorisk, men et tilbud – som måske især kunne være brugbart for de lidt rastløse deltagere. En projektmedarbejder forklarer:

“Det skulle være et tilbud om lidt variation – og samtidig en mulighed for at kunne distancere sig lidt, hvis man har brug for det. De kunne lave noget konkret. Også noget fysisk. Bare en gang imellem.”

Begge forslag menes at kunne medvirke til at give de unge et yderligere ejerskab over projektet og deres egen udvikling.

Udover disse to forslag reflekterer projektmedarbejderne positivt over projektet. De har oplevet projektet som en succes, og de ønsker alle, at det kan fortsætte. De gentager nødvendigheden af at være fleksibel, når man arbejder med så sårbare unge. Det er centralt at kunne holde sig målet for øje, men ikke rigtigt at holde fast i undervisningsplaner og undervisningsmetoder. Ifølge projektmedarbejderne er nogle af de bedste undervisningssituationer nemlig opstået spontant og uventet.

5. Evaluering med deltagere

I dette kapitel præsenteres den del af evalueringen, som er fremkommet på baggrund af deltagerne oplevelser i projektet. I august 2011 blev seks af deltagerne fra projekt 'I gang Igen' interviewet omkring deres erfaringer med projektførelsen. Deltagerne er herunder blevet bedt om at give feedback på, hvordan de forskellige aktiviteter har hjulpet dem tilbage i uddannelse eller arbejde og om, hvad der eventuelt kunne gøres bedre.

5.1 Projektet generelt

Overordnet positive oplevelser og tilfredshed

Det er kendetegnende, at deltagerne har været meget glade for at medvirke i projektet. De er positive over for de fleste af projekttaktiviteterne og over for den engagerede måde, som projektets medarbejdere har behandlet dem på. Deltagerne bærer præg af førhen at have været inaktive i kortere eller længere tid, og her har projektet formået at motivere dem til at komme i gang igen, som denne deltager siger:

"Jeg har kun positiv kritik. Min overordnede oplevelse er, at jeg lige pludselig blev sat i den situation, at jeg skulle lave noget. Jeg kom derop og jeg blev taget rigtig godt imod og fik nogle rigtig gode rammer for at sidde og arbejde for mig selv. Det er et meget godt sted til få et spark i røven og få taget sig sammen."

Det bliver altså også vurderet som en fordel, at der er blevet stillet krav til deltagerne, selv om flere påpeger, at det var nogle af de andre deltagere, snarere end dem selv, som havde behov for dette.

En anden deltager supplerer synspunktet om at være blevet tilskyndet til at gå i gang med en uddannelse. Han lægger vægten på det glædelige i, at han er startet på sin erhvervsuddannelse som resultat af at have deltaget i projektførelsen:

"Lige nu er jeg i gang med min erhvervsuddannelse, så alt i alt er det meget vellykket. Jeg er blevet sparket i gang og laver faktisk noget."

Deltagerne udtrykker således stor tilfredshed med projektførelsen og udbyttet af deres deltagelse. Endvidere har flere fået styr på nogle af deres personlige problemer som følge af aktiviteterne i projektet, selv om enkelte unge oplever kun at have haft brug for konkret assistance til at finde et praktiksted.

Oplevelsen af at blive mødt med en positiv indgangsvinkel og med tilbud om hjælp fra projektmedarbejdernes side nævnes på tværs af alle deltagerne. En deltager uddyber:

"Måden de snakkede på, det var det, der hjalp, synes jeg. De var rigtig flinke – måden de behandler dig på - smiler til dig, mens de snakker. Jeg kunne se på dem, at de prøvede at hjælpe unge mennesker væk fra det, de rendte rundt og lavede."

5.2 De enkelte projektaktiviteter

Praktikplads som vendepunkt

Deltagerne fremhæver specielt dét at få en praktikplads som afgørende for, at de anser projektforløbet for at være lykkedes for dem. De unges tilbagemeldinger bærer præg af, at de har været meget resultatorienterede og vurderet projektet ud fra, om projektmedarbejderne har kunnet skaffe dem - eller hjælpe dem til selv at skaffe sig - i praktik, uddannelse eller arbejde.

En del har vidst fra begyndelsen i hvilken uddannelsesretning, de ville gå - som disse to deltagere:

”De har hjulpet mig med at komme i praktik i et fitnesscenter. Det ville jeg gerne prøve, selvom det var svært, men de blev ved med at prøve. Til sidst kom jeg ind, og det er dejligt at være der.”

”De har hjulpet mig med at komme ind i et firma som VVS’er. Det er en praktikplads indtil videre. Det var faktisk det eneste, jeg havde brug for. Nu starter jeg på skole her til efteråret.”

Praktikforløbene har bestået af en længerevarende uddannelsesforberedende praktik i en virksomhed, hvor de unge har kunnet få erfaringer med den branche, som de ønsker at uddanne sig indenfor. Der er da også på tværs af de interviewede en sammenhæng imellem opnåelsen af en praktikplads og deres efterfølgende start på en uddannelse. Praktikpladsen og uddannelse nævnes således ofte i samme åndedrag, som bl.a. hos denne deltager:

”Og så fandt jeg den praktikplads, og nu er jeg i gang med en uddannelse.”

At det er lykkedes at finde praktikpladser til hovedparten af de unge har spillet en stor rolle for de positive evalueringresultater set fra deltagerens side. Det viser dette citat fra en deltager:

”Jeg er meget tilfreds med mit udbytte af projektet, det er jeg. Fordi jeg fik praktikpladsen, og fordi de lige hjælper dig i gang med noget.”

Nøglen til succes er ifølge deltagerne altså dette meget konkrete arbejde med en kombination af en opsøgende indsats over for potentielle praktik- og uddannelsessteder og vejledningen af deltagerne, hvilket indimellem også har skullet indbefatte motivation af de unge.

Afklaring og vejledning

Alle forløb er indledt med en individuel samtale med en projektmedarbejder, hvor deltagernes livssituation og behov er diskuteret, og der er lagt en plan for, hvad deltageren skulle opnå i forløbet.

Hovedparten af deltagerne mener, at denne samtale har virket godt i forhold til at afklare, hvem deltagerne er, hvad de ville, og hvordan projektet kunne hjælpe dem. Igen nævnes projektmedarbejdernes engagement som et vigtigt element:

”Det var i starten af forløbet, hvor de spurgte, hvad jeg ville. Det var meget godt. Det var rigtig godt, at de engagerede sig i os.”

En anden af de unge er også tilfreds med den afklaring, der kom ud af den individuelle samtale. Dette binder hun sammen med, at hun bagefter er kommet i praktik. Det er således igen praktikpladsen, der fremhæves som en forudsætning for en positiv vurdering af det samlede projektforløb:

“Jeg er helt afklaret, jeg er i praktik nu, og jeg får lov til at blive der op til min uddannelse og under min uddannelse. Så det er perfekt.”

Nogle af de unge har fra starten vidst, hvad de ville, og de har derfor ikke behøvet hjælp på dette punkt. Andre har haft behov for mere afklaring og vejledning for at finde frem til rette hylde i uddannelseslivet. De sidstnævnte udgør den største gruppe, jf. kapitel 4. Her har projektmedarbejderne spillet en afgørende rolle i forhold til at guide de unge. En deltager siger:

“Jeg har gået i to år og ledt efter en praktikplads og ikke rigtig fundet noget. Så kom jeg derud, og så spurgte de mig, om der var noget andet end det, jeg havde lyst til, og det hjalp de mig så med at finde ud af. (...) Det var en af vejlederne, der kontaktede praktikstedet.”

Projektmedarbejderen har således tillige stået for en yderligere håndholdt indsats og også været den, der varetog formidlingen af kontakt mellem den unge og praktikstedet. Det har også generelt i projektet været projektmedarbejderne, der har skaffet praktikpladser til deltagerne.

Der er en enkelt af de interviewede deltagere, som ikke fik det optimale ud af den indledende samtale. Vedkommende har tilsyneladende ikke været klar til de forventninger, som er blevet præsenteret ved samtalen:

“Kun i starten ved den indledende samtale, dér fik de det til at lyde som noget stressende, noget med lige på og hårdt, og det var ikke det, jeg kunne håndtere på det tidspunkt.”

Citatet afspejler, at der har været nogle af de unge, som på grund af deres personlige problemer har været mere skrøbelige end andre. Denne deltager blev dog alligevel tilfreds med projektforløbet, idet vedkommende fik lov til at få en mere blid og tryk opstart ved i begyndelsen at skulle møde op i færre timer end forudsat. Dette stemmer godt overens med projektmedarbejdernes erfaringer med at skulle indbygge en større fleksibilitet i projektgennemførelsen på grund af en målgruppe, der var tungere end forventet.

Tæt opfølgning og positive forventninger virker

En anden af metoderne i projektet har været den tætte opfølgning og det at møde deltagerne med positive forventninger.

To eksempler på, at denne fremgangsmåde har virket, ses ud af disse to forskellige tilbagemeldinger:

“De har altid prøvet at få dem i skole og ringet op til dem. For det var vigtigt for dem at se, at de også kom videre i deres liv. Og de har gjort det godt.”

“Jeg har ikke været så god til at gå ud og sige, at jeg godt kunne tænke mig en praktikplads. Det fik de mig jo sparket ud i, og det har givet mig mere selvtillid (...) De snakkede med mig. Hvis jeg for eksempel ikke turde den ene dag, så har de sagt ‘det er i orden, så må du bare

prøve igen. Det må bare tage den tid, det tager', og det gjorde jeg så. Til sidst endte det med, at jeg gjorde det uden problemer."

Det første eksempel viser, hvordan projektmedarbejderne med succes har forsøgt at få deltagerne til at møde op og forhindre udeblivelser. I dette tilfælde er det indsatsen over for nogle af de øvrige unge og ikke ud fra deltagerens eget forløb, at vurderingen sker. Det andet eksempel giver et indtryk af, at en deltager med dårlig selvtillid har fået gavn af den positive tilgang og opmuntringerne til at fortsætte praktikpladssøgningen.

Undervisningen – CV-skrivning var ikke et hit

En del af det praktikforberedende forløb bestod i at skrive CV og ansøgninger samt undervisning i bl.a. arbejdsmarkedsforhold. Blandt de interviewede deltagere var der ikke det store udbytte af disse aktiviteter, hvilket fremgår af følgende deltager-feedback:

"Jeg havde, inden jeg kom, skrevet en ansøgning og skrevet et CV. Så jeg kunne ikke lave andet end at spise frokost og deltage i de aktiviteter, der var. Jeg deltog, så jeg ikke sad sådan og kedede mig."

Derudover påpeger denne deltager, at der ikke var behov for undervisning om fremtræden ude på en arbejdsplads:

"Ikke som sådan, for jeg vidste godt, hvordan jeg skulle være, når jeg var på en arbejdsplads."

Da kun en del af deltagerne er interviewet i forbindelse med denne evaluering, kan det formodes, at der blandt de interviewede unge har været en overvægt af de ressourcestærke unge blandt projektdeltagerne.

En del af deltagerne har kun begrænset erhvervserfaring, og denne undervisning kan altså godt have været til gavn for nogle af dem, selv om andre ikke har ment, at det var nødvendigt. Interviewet med projektmedarbejderne tyder i hvert fald på, at dette har været tilfældet. Det understreges også af denne deltager, der også har blik for nogle af de svagere deltagers behov:

"Hvordan skulle man sælge sig selv til en arbejdsgiver? Jeg tror, der er mange andre, der har fået noget ud af det."

En anden deltager har fået hjælp til både ernæring og økonomi, hvilket har været tilfredsstillende:

"Vi satte os ned, og de fik forklaret, hvad det egentlig er fornuftigt at skulle bruge til hverdagen, og hvad er ikke så godt at proppe i munden og sådan nogle ting."

Den noget blandede vurdering af undervisningen er sandsynligvis påvirket af, at deltagerne har forskellige baggrunde og kommer med forskellige kompetencer i bagagen. Derfor er der også forskellige behov, som ikke alle konstant kan tilgodeses i en fælles undervisning.

Det er desuden værd at bemærke, at det ved evalueringen med projektmedarbejderne kom frem, at projektet som følge af læringen fra hold 1 har ændret på formen ved undervisningen i

det praktikforberedende forløb på hold 2. Her har der været mindre brug af direkte klasseundervisning, og der er brugt flere eksterne undervisere. Derudover har der på hold 2 været større brug af individuelle samtaler med de unge, så nogle af elementerne fra gruppeundervisningen er inkorporeret i disse samtaler, hvor der har været behov for det. Dette har ifølge projektmedarbejderne forbedret kvaliteten af det praktikforberedende forløb, hvorfor deltagerne på hold 2 kan antages at have fået et bedre undervisningsforløb end dem på hold 1.

Netværk er etableret mellem nogle af deltagerne

Det har været hensigten at forsøge at styrke de unges netværk for bl.a. at give dem mulighed for at dele deres problemer med andre deltagere og at kunne støtte hinanden. Der er blandt deltagerne lidt forskellige holdninger til, om dette er lykkedes. Som det fremgår af projektmedarbejdernes udsagn i forrige kapitel, var der stor forskel på hold 1 og hold 2 med hensyn til dannelse af netværk mellem de unge – hold 2 fungerede bedre end hold 1 med hensyn til at få dannet netværk deltagerne imellem.

Flere af de unge siger, at det var på grund af deltagernes forskelligheder, at der for nogen blev tale om en noget sparsom netværksdannelse:

“Nej, jeg havde ikke noget til fælles med nogle af dem.”

“De var meget anderledes end mig. Jeg snakkede godt med to af dem derhenne, og det var så det.”

Disse to deltagere har åbenlyst ikke brugt fællesskabet med de andre unge i deres forløb. En anden deltager giver til gengæld udtryk for, at sammenholdet mellem deltagerne har motiveret ham til at fortsætte i projektet:

“Der var sammenhold mellem deltagere. Der var også nogle af os, der sås, efter vi havde været deroppe, så gik vi ud og fik en bajer. Det gav en lyst til at komme deroppe.”

Ingen af de unge nævner brugen af Facebook som et element i netværksdannelsen. Dette stemmer fint overens med resultaterne fra evalueringen med projektmedarbejderne. Netværksdannelsen er derimod sket ved de personlige møder mellem deltagerne.

Anbefalinger fra deltagerne

At deltagerne har været tilfredse med projektforløbet skinner også igennem, når de bliver bedt om at komme med deres bud på, hvad der ændres for at gøre projektet (endnu) bedre. Flere af deltagerne mener, at projektdesignet er ideelt, som det ser ud nu og har derfor ingen bud på, hvordan det kan forbedres. Eksempelvis siger denne deltager:

“Det er perfekt, som de kører nu, alt var den rigtige vej. Jeg har anbefalet det til rigtig mange af mine venner, for det er virkelig hjælpsomt deroppe.”

Der er heller ikke nogen typer af anbefalinger, som for alvor går på tværs af deltagernes udsagn. Der er snarere tale om spredte idéer til, hvad der kunne være gjort anderledes i den enkelte unges forløb. Der er en deltager, som peger på, at andre deltageres manglende engagement i forhold til fremmøde og undervisning har haft en negativ indflydelse:

"Måske stramme lidt op for dem, som ikke vil komme. Dem, der ikke møder op eller ikke laver deres ting, det er det eneste. De gjorde livet surt for os andre, som gerne ville lave noget. De forstyrrede direkte."

Denne deltager lægger op til, at der skal gøres endnu mere for at motivere de unge til at møde frem. Dette ville i så fald formentlig kræve en ændret balance i projektets prioritering mellem de mere og mindre ressourcestærke unge i projektet.

Kun en enkelt deltager har en direkte kritik af den måde, som projektforsløbet er kørt på. På spørgsmålet om, hvad der kunne være gjort bedre, svarer han:

"Rykke i nogle tråde lidt hurtigt. Man får at vide, man bliver kontaktet inden for en uge, og så går der alligevel en måned til. Jeg havde hurtigere fået en læreplads, hvis jeg ikke havde været der."

Heri ligger implicit en anbefaling om at have endnu mere fokus på - gennem en håndholdt indsats - hurtigt at formidle kontakten til virksomheder og uddannelsessteder.

Der er derudover en af de unge, som indikerer, at han havde ønsket mere opfølgning fra projektmedarbejdernes side, efter at han var kommet i gang med sit uddannelsesforløb:

"Ja, men det har glippet lidt her på det sidste. Jeg har ellers prøvet at få fat i dem. Det var nogle samtaler, som mine chef gerne ville have, men nu er jeg gået videre med et andet uddannelsesforløb."

Kontakten mellem deltager og projektmedarbejder har i dette tilfælde ikke været så hyppig som ønsket af deltageren. Det fremgår ikke, hvorfor kontakten er mislykkedes, men der kan her være en opgave i at optimere kommunikationen og at tydeliggøre mulighederne for en opfølgende kontakt over for deltagerne.

6. Sammenfatning

LO Storkøbenhavn har foretaget den planlagte evaluering af projekt 'I gang Igen' i 2011. På baggrund af evalueringsresultaterne kan det konkluderes, at det er lykkedes Dansk Råstof at iværksætte og gennemføre et projekt, der opfylder målsætningen om at "demonstrere værdien af en særlig målrettet og personlig indsats over for gruppen af unge, som har afbrudt en grunduddannelse", jf. projektbeskrivelsen.

Målrealisering

Projektet har således levet op til sit overordnede formål om at hjælpe de unge 18-25 årige i målgruppen tilbage i uddannelse eller arbejde. Derudover er fire ud af projektets fem succeskriterier blevet indfriet. Det drejer sig om følgende resultater:

1. 75 % af deltagerne, dvs. 45 unge, har gennemført forløbet
2. 2 % af deltagerne har fået tilknyttet en ekstern mentor
3. 86 % af deltagerne har fået forbedret deres evne til problemløsning
4. 79 % af deltagerne har fået et styrket netværk
5. 93 % af deltagerne har fået et styrket selvbillede

Idet der i succeskriterierne er forudsat en succesrate på 75 % (100 % vedr. mentortilknytning), har projektet generelt præsteret pænt over dette niveau. Kun med hensyn tilknytning af eksterne mentorer til deltagerne er succeskriteriet ikke indfriet. På dette punkt er metoden ændret, således at to af projektmedarbejderne har fungeret som mentorer for deltagerne i stedet for.

Endvidere viser resultaterne, at knap 80 % af de gennemførende deltagere er kommet i praktik som følge af deres medvirken i projektet. Efterfølgende er ca. halvdelen er startet på en uddannelse, og en fjerdedel er kommet i arbejde.

Evaluering med deltagere og projektmedarbejdere

Både projektmedarbejdere og deltagere vurderer, at projektet har været en succes. De er enige om, at projektets metoder i vid udstrækning har hjulpet de unge i gang og bidraget til de gode resultater.

Deltagerne udtrykker tillige stor tilfredshed med projektforløbet og med udbyttet af deres deltagelse. Projektet har motiveret dem og sporet dem ind på at tage en uddannelse.

De unge påpeger, at projektmedarbejderes engagement, positive forventninger og vilje til at hjælpe deltagerne har været en vigtig faktor. Det, at der er blevet stillet krav til dem, både i forhold til konkrete opgaver i undervisningen og i forhold til at kontakte praktiksteder og uddannelsesinstitutioner har virket. Deltagerne lægger især vægt på, at de igennem projektet har fået hjælp til at komme ud i praktikforløb på virksomheder, hvilket har kunnet bane vejen for påbegyndelse af en uddannelse.

Projektmedarbejderne fremhæver nærheden og den tætte og hyppige kontakt med de unge som en afgørende forudsætning for projektets succes. Nærheden har gjort det muligt at opbygge et tillidsforhold mellem deltagere og projektmedarbejdere, som dermed har kunnet give de

unge den rette individuelle indsats. Denne metode må således anses for en af de centrale i projektet.

Afklaringen og vejledningen af de unge i forhold til deres uddannelsesvalg har været et bærende element i projektet. Dette er ikke kun sket ved en indledende samtale men sat i system, således at der er holdt opfølgningssamtaler kontinuerligt og mindst hver 14. dag. Mange af de unge har været dårlige til at reflektere eller ikke har kunnet overskue konsekvenserne af deres ønsker og valg. Afklaringen og vejledningen har derfor været vigtig for at guide de unge i den rigtige uddannelsesretning.

En af idéerne i projektet har været at bruge Facebook til at danne relationer mellem deltagerne. Dette tiltag har ikke fungeret som forventet. Det er der to årsager til: For det første har mange af de unge ikke haft adgang til en pc hjemme. For det andet har de ikke ønsket at udstille for deres omgangskreds, at de deltager i et 'projekt for unge'. Der er dog alligevel sket en netværksdannelse i projektet, idet deltagerne har brugt de personlige møder i forbindelse med gruppeforløbene til at danne netværk.

Et andet element har været tilknytningen af en ekstern mentor til deltagerne. Selv om alle de unge har fået tilknyttet en mentor, har det alligevel ikke fungeret i praksis. De unge har generelt ikke selv ønsket den eksterne mentor og har i stedet for brugt projektmedarbejderne som en form for mentorer. Man har så også forsøgt at knytte den praktikansvarlige fra virksomhederne op på en mentorfunktion, men heller ikke dette har ikke fungeret optimalt, idet mentorforholdet i de tilfælde er blevet oplevet som uligeværdigt.

Tilretning af projektmetoderne

Projektets målgruppe viste sig at være noget tungere end forventet med større og flere personlige problemer som hjemløshed, kriminalitet og psykiske lidelser. Det har nødvendiggjort en justering af projektets metoder i retning af en forstærket håndholdt indsats og større grad af fleksibilitet i udførelsen af projektet. Projektmedarbejderne har skullet arbejde særlig intenst for at tilskynde og hjælpe de unge til at gå i gang med uddannelses- og praktiksøgningen.

Der strammes op på opfølgningen over for de unge, når de selv har fået til opgave at kontakte uddannelsesinstitutioner og mulige praktiksteder. Ligeledes er den sociale træning opprioriteret. Desuden er undervisningen i det praktikforberedende forløb rettet til fra hold 1 til hold 2, så undervisningen i højere grad er flyttet fra klasselokalet og over imod individuelle samtaler. Disse ændringer har medvirket til at udvikle projektet i den rigtige retning. Samtidig har de fastholdt den anerkendende og løsningsfokuserede metode i håndteringen af de unge igennem hele projektforløbet. Dette vurderes som en væsentlig årsag til projektets gode resultater.

Anbefalinger

Evalueringsresultaterne bærer præg af, at projektet har haft gode resultater, og desuden af at det har været muligt at justere i projektet undervejs og tilrette projektmetoderne. Alligevel er der på enkelte punkter et potentiale for at videreudvikle projektet. På baggrund af erfaringerne fra deltagere og projektmedarbejdere opstilles i det følgende en række anbefalinger.

I og med at de unge i målgruppen har vist sig at være mindre ressourcestærke end forventet, har de også haft meget svært ved at reflektere over sig selv og omverdenen. Denne manglende refleksion er gået ud over deres udvikling og har ofte affødt en uhensigtsmæssig adfærd i pro-

jektforløbet. Man har i projektet arbejdet meget med at træne de unge i at reflektere. På baggrund af deltagernes socialt svage baggrunde, vil det imidlertid være hensigtsmæssigt at sætte yderligere fokus på denne træning af de unges refleksionsevner.

Nogle af deltagerne har haft tendens til at blive rastløse bl.a. i situationer med gruppeundervisning. Her ville det være ideelt at kunne udbygge med et tilbud, der indeholder fysisk aktivitet, som fx at udføre praktiske småopgaver i de lokaler, hvor projektet foregår. Det kunne være at hjælpe til med at pudse vinduer eller hænge billeder op. Hensigten er at give en mulighed for variation og styrke indlæringen hos deltagere, der har svært ved at koncentrere sig om undervisningen i længere tid i af gangen. Dette vil måske også kunne løse det tidligere nævnte problem omkring forstyrrelse af undervisningen og manglende engagement fra enkelte deltageres side.

Begge disse forslag ville kunne medvirke til at give de unge et yderligere ejerskab over projektet og deres egen udvikling.

Deltagerne har ikke brugt deres mentorer i den udtrækning, der var lagt op til. For at udvikle projektet i en eventuel videreførelse kan brugen af mentorfunktionen omlægges. Dette kan ske ved at de unge i stedet får tilknyttet en mentor i forbindelse med deres uddannelser, fx i form af ældre elever på uddannelsesinstitutionen. På den måde kan projektet i højere grad fastholde det element af nærhed, som har vist sig at være vigtigt i projektet i øvrigt – også når projektmedarbejderne ikke længere har den faste kontakt med deltageren. Dette ville måske også kunne afhjælpe det lavpraktiske kommunikationsproblem mellem deltager og projektmedarbejdere i forbindelse med opfølgningen, som en enkelt af deltagerne har påpeget.

Projektet har, som nævnt, justeret i nogle af projektets metoder fra holdforløb 1 til holdforløb 2. Ændringerne har vist sig hensigtsmæssige og forbedret projektets gennemførelse. Det anbefales derfor at fastholde disse justeringer i forhold til det oprindelige projektdesign. Det drejer sig om følgende:

- a. Forstærkning af den håndholdte indsats og øget brug af fleksibilitet i udførelsen
- b. Mindre klasseundervisning og udbygning af de individuelle samtaler
- c. Opprioritering af den sociale træning
- d. Samtidig fastholdelse af 'nærheden' og den anerkendende og løsningsfokuserede metode

7. Bilag

Bilag A: Spørgeguide til projektmedarbejdere

1. Hvordan er jeres overordnede oplevelse af, hvordan projektet er forløbet?
2. Hvordan er projektet forløbet i forhold til det overordnede mål om at hjælpe de unge hurtigt tilbage i arbejde eller uddannelse og i forhold til at stabilisere den unges livssituation?
3. Er der nogen succeser eller barrierer, som I er stødt på, og som I vil fremhæve?
4. Hvordan har de forskellige aktiviteter virket i forhold til at opnå målene – hvad har været godt, og hvad kunne gøres bedre?
 - a. Afklaring og vejledning
 - b. Praktikforberedende forløb, herunder jobsøgning, virksomhedsbesøg og undervisning i arbejdsmarkedsforhold/uddannelsesmuligheder
 - c. Undervisningsprogram: 'Kørekort til unges muligheder'
 - d. Undervisning omkring personlige forhold
 - e. Virksomhedspraktik
 - f. Tilknytning af ekstern mentor
 - g. Parallelle indsatser – rådgivning, behandling, træning m.m.
5. Hvordan har de forskellige metoder virket i forhold til at opnå målene – hvad har været godt, og hvad kunne gøres bedre?
 - a. Tæt opfølgning: Positive forventninger
 - b. Facebook: Personlige netværk
 - c. Bispisning
 - d. Praktikforløb og fritidsjob
 - e. Mentor: Voksenkontakt og motivation
 - f. Ressourcepersoner
 - g. Opfølgning: Kontakt under ny uddannelse
6. Hvilke erfaringer, læring og netværksdannelse har projektet givet anledning til?

Bilag B: Spørgeguide til deltagere

1. Hvad er din overordnede oplevelse af at have været med i projektet hos Dansk Råstof?
2. Har projektet hjulpet dig i forhold til at kunne komme i gang med et arbejde eller uddannelse (igen)? Hvordan?
3. Mener du, at du har fået mere styr på dine personlige problemer efter at have deltaget i projektet? Hvordan, hvorfor (ikke)?
4. Mener du, at du har fået et stærkere personligt netværk gennem projektet? Hvordan, hvorfor (ikke)?
5. Mener du, at du har fået et mere positivt billede af dig selv i forbindelse med projektet? Hvordan, hvorfor (ikke)?
6. Hvordan har de forskellige aktiviteter i projektet virket og evt. hjulpet dig frem mod at kunne komme i arbejde eller uddannelse? Og hvad, synes du, kunne være gjort bedre?
 - a. Afklaring af vejledning med individuel samtale
 - b. Praktikforberedelse - jobsøgning, virksomhedsbesøg, undervisning i arbejds-markedsforhold og uddannelsesmuligheder
 - c. Undervisning omkring personlige forhold, fremtræden, økonomi, opførsel, respekt m.m.?
7. Hvordan har de forskellige metoder i projektet virket og evt. hjulpet dig frem mod at kunne komme i arbejde eller uddannelse? Og hvad, synes du, kunne være gjort bedre?
 - a. Tæt opfølgning, positive forventninger
 - b. Personlige netværk, herunder facebook
 - c. Bispisning, frokost og morgenmad til at øge motivation/fremmøde
 - d. Praktikforløb og fritidsjob, uddannelsesforberedende og faglig identitet
 - e. Mentorfunktion, til at skabe forandring og give voksenkontakt
 - f. Ressourcepersoner, til at øge viden om samfundet
 - g. Opfølgning, kontakt under ny uddannelse (fastholdelse)
8. Hvor tilfreds er du samlet set med dit udbyttet af at deltage i projektet? Hvorfor?

Bilag C: Spørgeskema 1 til deltagere – ved opstart

Formålet med spørgeskemaet er at få overblik over de hindringer, der er i forhold til tilknytningen til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. *Besvarelsen er anonym så venligst vær så ærlig som muligt ☺*

- **Straffeattest**
 - ren
 - ikke ren
 - afventer afgørelse

- **Forbrug af rusmidler**
 - intet forbrug
 - ugentligt forbrug
 - dagligt forbrug

- **Boligforhold**
 - egen bolig
 - delt bolig
 - ingen bolig

- **Psykisk (kontakt til læge/psykiater/psykolog)**
 - aldrig
 - i behandling
 - venter afklaring

- **Fysisk sygdom**
 - aldrig
 - i behandling
 - venter afklaring

- **Gennemført uddannelse**
 - ingen uddannelse
 - folkeskolen
 - anden uddannelse

- **Kompetencer til at læse/skrive/regne**
 - ordblind
 - middel
 - god

- **Afbrudte uddannelser antal: _____**
Hvornår stoppede du
 - i år
 - sidste år
 - længere siden

- **Gæld**
 - ingen
 - lille erfaring
 - stor erfaring

- **Erhvervserfaring (ordinært arbejde)**
 - ingen
 - lille erfaring
 - stor erfaring

- **Andre sociale problemer**
 - ja
 - nej

Bilag D: Spørgeskema 2 til deltagere - progression

Når du kigger tilbage på den tid, der er gået siden sidst, du udfyldte skemaet, skal du vurdere, hvordan du har haft det på følgende områder af dit liv. En markering til venstre for midten markerer, at du har haft det dårligt, mens en markering til højre markerer, at du har haft det godt.

Energiniveau

(Generel følelse af energiniveau)

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

Psykisk

(Personligt velbefindende, selvværd, selvbillede)

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

Problemløsning

(Din evne til at håndtere personlige problemer)

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

Nære relationer

(Familie, nære venner osv.)

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

Ro

(Generel følelse af ro i kroppen og tanker – sover du godt om natten)

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10

Afklaring

(Har du overblik over din situation – ved du hvad du vil)

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10